

GÜN + PARTNERS
AVUKATLIK BÜROSU

TÜRKİYE'DE TELİF HAKLARI
HUKUKU ALANINDA
ÖNEMLİ GELİŞMELER
VE ÖNGÖRÜLER - 2019

GÜN + PARTNERS HAKKINDA

Büromuz, uluslararası alanda, ülkemizin önde gelen avukatlık bürolarından birisi olarak tanınmaktadır.

Merkezimiz İstanbul'da olup Ankara, İzmir ve Türkiye'nin diğer önemli ticari merkezlerindeki bürolarla işbirliği yapmaktayız.

Büromuz, temelde Türkçe ve İngilizce olarak hizmet vermekte olup, Almanca, ve Fransızca dillerinde de hukuki hizmet sağlamaktadır.

Müvekkilimize, ilaç, tıbbi cihaz ve sağlık, enerji, inşaat ve gayrimenkul, lojistik, teknoloji, medya ve telekomünikasyon, otomotiv, hızlı tüketim ürünleri, kimyasal ve savunma sektörleri başta olmak üzere değişik iş ve ticaret sektörlerinde hizmet vermekteyiz.

Müvekkilimizin başarısını, kendi başarımızdan önde görürüz. Müvekkilimizin değişen ihtiyaçlarına daha doğru ve etkin bir şekilde cevap verebilmek için onların faaliyet gösterdiği sektörlerdeki gelişmeleri yakından takip eder, bu sektörlerde sadece hukuki değil ticari bilgileri de edinerek bilgilerimizi derinleştiririz. Bu amaçlarla ulusal ve uluslararası mesleki ve ticari dernek ve kuruluşların çalışmalarına etkin olarak katılır, bilgi ve tecrübelerimizi paylaşarak katkıda bulunuruz.

Büromuz, hizmetlerini müvekkilimizin değişen ihtiyaçlarına uygun olarak geliştirmeye ve yenilikçi, kaliteli hizmetler sunmaya kararlıdır.

Türkiye’de Telif Hakları Hukuku Alanında Önemli Gelişmeler ve Öngörüler

Türkiye’de telif hakları 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (“FSEK”) kapsamında korunmaktadır. FSEK 1 Ocak 1952 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, 1983, 1995, 2001, 2004 ve 2007 ve 2008 yıllarında değişikliğe uğramıştır. FSEK’te Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (“Kanun Tasarısı”) da kamuoyu yorumu için 05 Mayıs 2017 tarihinde çevrimiçi olarak yayınlanmış olup, Kanun Tasarısı üzerinde çalışmalar devam etmektedir. Ancak halihazırda Kanun Tasarısı’nın yakın zamanda yürürlüğe gireceğine dair herhangi bir belirti bulunmamaktadır.

Öte yandan, Avrupa Birliği’nin dijital çağa ayak uydurma kapsamında gündeme getirdiği 2016/0280/COD sayılı Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi (“Direktif”) 15 Nisan 2019 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Direktif’in Türk telif hukukuna ve Kanun Tasarısına yansımalarının nasıl olacağı da bir merak konusudur.

Telif hakları, kapsamının genişliği ve farklı yaklaşımlar nedeniyle diğer Fikri Mülkiyet Haklarına göre dünya çapında en az uyumlaştırılmış alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle de ülkeler arasında benzer konularda uygulama farklılıkları bulunmaktadır.

Dünya çapında olduğu gibi ülkemizde de dijital ortamların yaygınlaşması ve televizyon formatlarının öneminin artması ile bunlarda telif haklarının nasıl korunacağı, bir fikri ürünün eş zamanlı olarak başka haklar çerçevesinde de korunması ve bu hakların ihlali durumunda doğacak tazminatın ne şekilde belirleneceği hususları telif hakkı alanında sıklıkla karşımıza çıkan tartışmalı konulardır.

Bu konular aşağıdaki başlıklar altında ele alınıp değerlendirilmektedir.

- Eser Sahibinin Mali Haklarının Devri
- İnternet Ortamında Telif Haklarının Korunması
- Telif Hakkı İhlali Halinde Tazminat Sorumluluğu
- Telif Haklarının Diğer Fikri Mülkiyet Hakları ile Kesişmesi
- Televizyon Formatlarının Korunması

Eser Sahibinin Mali Haklarının Devri

FSEK uyarınca, eser sahibi, eseri meydana getiren kişi olarak tanımlanmakta olup eseri yaratan hak sahibi (sahipleri), eserin yaratılması ile birlikte eser üzerindeki mali ve manevi hakların münhasıran sahibi olmaktadır. Anglo-Sakson hukuk sisteminde kabul edilen ve yaratılan eser üzerindeki hak sahipliğinin doğrudan eserin yaratılması konusunda sipariş / talimat veren kişi üzerinde doğmasını öngören work made for hire ("ücret karşılığı yapılan eser") kuralı Türk hukukunda geçerli değildir.

Bu kapsamda, eser üzerindeki hak sahipliğinin eser sahibi dışında bir kişiye devri isteniyorsa bunun için ayrı bir tasarruf işlemi yapılması gerekmektedir. Eser sahibinin, eser üzerindeki manevi haklarının devri mümkün olmamakla birlikte; mali haklarının (ve ayrıca manevi hakları kullanma yetkisinin) devri mümkündür. FSEK kapsamında, eser üzerindeki hakların devri konusu oldukça katı şekil şartlarına tabii olarak düzenlenmiştir. Buna göre; eser sahipliğinden doğan haklar üzerindeki tasarruf işlemlerinin eser meydana getirildikten sonra yazılı olarak yapılması ve hangi hakların hangi koşullar ile tasarrufa konu olduğunun açık bir şekilde belirtilmesi gerekmektedir.

FSEK madde 48 hükmü uyarınca tasarruf işlemleri henüz vücuda getirilmemiş veya tamamlanacak olan bir esere dairse batıldır. Diğer bir deyişle eser üzerindeki haklara ilişkin

bir tasarruf muamelesi olan devrin gerçekleşmesi için eserin meydana getirilmiş olması gerekmektedir. Henüz meydana getirilmemiş veya tamamlanmamış eserler üzerindeki hakların devrine ilişkin sözleşmeler batıl ve geçersiz sayılacaktır.

Bununla birlikte FSEK'in 50. maddesi eser vücuda getirilmemiş olsa dahi eser üzerindeki hakların devrine ilişkin taahhütlerin ve borçlandırıcı işlemlerin geçerli olacağını düzenlemektedir. Böylece eser henüz vücuda getirilmemiş olsa bile belli hakların taahhüt edilen eser vücuda getirildiğinde sözleşmede belirlenen tarafa devredilebileceği yönündeki taahhütte bulunulabilir.

Tasarruf işlemlerine dair FSEK'in katı şekil şartları karşısında eser sahibi, eser sahipliğinden doğan hakları üzerinde kanuna uygun olarak geçerli bir şekilde tasarrufta bulunabilmek için eser meydana getirildikten sonra, asıl sözleşmeye ek olarak geçerli bir devir senedi düzenleyerek eser sahipliğinden doğan haklarını devretmektedir.

Bu şekil şartları sebebiyle uygulamada yaşanan sorunlar nedeniyle; Yargıtay'ın ileride meydana getirilecek eserler üzerindeki hakların devrine veya lisans verilmesine ilişkin sözleşmeleri geçeriz saymak yerine bu sözleşmeleri eser sahibinin

ileride gerçekleştireceği devre ilişkin eser sahibinin taahhüdü olarak kabul ettiği gözlemlenmektedir.

Buna ilave olarak ve iki aşamalı sözleşme yapma sürecinin yarattığı güçlük nedeniyle de, ikinci aşamadaki tasarruf sözleşmesinin yapılmadığı durumlarda dahi; eğer eser taahhüt edildiği üzere meydana getirilmiş ve tamamlanmış, taraflar taahhütlerine uygun olarak diğer borçlarını ifa etmişlerse eser sahipliğinden doğan hakların da geçerli olarak devredildiğini kabul etmektedir.

Dolayısıyla, FSEK'in şekilci bakış açısının uygulama ile bir ölçüde esnetilebildiği gözlemlenmektedir. Bu kapsamda, taahhüt etmiş olmasına rağmen, eser sahibi eser meydana getirildikten sonra ikinci sözleşmeyi düzenlemeyi reddederse veya bunu gerçekleştirebilecek durumda değilse, Yargıtay'ın anılan kararları uyarınca eğer eser sahibi üzerinde anlaşılan ödemeyi almış ve taahhütlerini tamamlamışsa ilk sözleşmenin geçersizliğinin ileri sürülemeyeceği ve eser sahibinin haklarının geçerli bir şekilde devredilmiş sayılacağı sonucuna varılabilecektir.

Ancak en emin hukuki yol, FSEK'in tarif ettiği üzere; 2 aşamalı borçlandırıcı sözleşme işlemi ve tasarruf işleminin gerçekleştirilmesi olacaktır.

İnternet Ortamında Telif Haklarının Korunması

Telif hakları internet ortamında en çok ihlal edilen haklar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Fikri mülkiyet haklarının çevrimiçi ortamlarda ihlali halinde, hak sahiplerinin haklarının korunması için dünyadaki pek çok ülkede yaygın olarak uygulanan ve hızlı bir yöntem olan “Uyar-Kaldır Sistemi” Türk hukukunda da benimsenmiştir.

FSEK uyarınca bir eserin, sahibinin izni olmaksızın her türlü görüntü, ses veya işaret iletimini sağlayan cihazlar aracılığıyla işlenmesi, çoğaltılması, yayımlanması veya temsili halinde eser sahipliğinden doğan haklar ihlal edilmiş olmaktadır.

Türk hukukunda çevrimiçi hak ihlalleri bakımından FSEK Ek madde-4 ile “Uyar-Kaldır Yöntemi” bir çözüm olarak benimsenmiştir. Hükme göre eser sahibinin öncelikle internet sitelerinde kullanılmak üzere ilgili veriyi üreten ve sunan içerik sağlayıcısına başvurması ve ihlâlê konu içeriğın üç gün içinde kaldırılmasını talep etmesi gerekmektedir. İçerik sağlayıcı hak sahibinin taleplerine üç günlük süre içerisinde uymaz ve ihlale konu fiillerine devam ederse, eser sahibi bu kez Cumhuriyet Savcılığı'na başvuru yapabilir ve üç gün içinde internete erişimi sağlayan hizmet sağlayıcıdan ihlâlê devam eden içerik sağlayıcısına verilen hizmetin durdurulmasını talep edebilir. İhlale konu fiiller durdurulduktan sonra, içerik sağlayıcısına yeniden erişim sağlanır. Bu noktada önemle

ifade etmek gerekir ki “Uyar-Kaldır Yöntemi”ne başvurulmuş olması eser sahibinin maddi ve manevi tazminat haklarını kullanmasına engel teşkil etmemektedir.

Bu hükme paralel olarak, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun (“5651 sayılı Kanun”) da, ihlâlê konu içerikten haberdar edilmeleri halinde, bunları kaldırmakla yükümlü içerik sağlayıcıların, erişim sağlayıcıların ve toplu kullanım sağlayıcılarının sorumluluklarına ilişkin genel ilkeleri belirlemektedir. Öte yandan, 5651 sayılı Kanun'daki hükümlerin eser sahipliğinden doğan hakların (veya diğer fikri mülkiyet haklarının) ihlali halinde uygulanıp uygulanamayacağı hususu uygulamada tartışmalı olup bu konuda farklı görüşler bulunmaktadır. Zira 5651 Sayılı Kanun sayılı suç tipleri için uygulanmakta olup, henüz yargı içtihatları da bu konuda aydınlatıcı rol oynayamamaktadır. Bununla birlikte, uygulamada, hak sahipleri, özellikle mütevaciz faaliyetler hak sahibinin kişilik haklarına da hâle getiriyorsa, 5651 sayılı Kanun hükümlerine de dayanmakta ve bu sayede Türk hukukunun sağladığı bu ikili korumadan geniş bir biçimde yararlanmaktadır. Nitekim bugün Türk hukukunda FSEK ile 5651 sayılı Kanun'un birlikte değerlendirilmiş olduğu bazı Yargıtay kararları da mevcuttur.

Yukarıdakilere ek olarak, Kanun Tasarısı da kamuoyu yorumu için 05 Mayıs 2017 tarihinde çevrimiçi olarak yayınlanmıştır. Kanun Tasarısı'nda FSEK Ek madde-4 yürürlükten kaldırılmış olup, içerik sağlayıcılar tarafından yapılan dijital hak ihlalleri bakımından "Uyar-Kaldır Yöntemi", 5651 sayılı Kanun ile FSEK Ek madde-4'ü uyumlaştırıldığı 77/B maddesi ile yeniden düzenlenmektedir. 77/B maddesi uyarınca artık ihlal eden tarafa ihlale konu içeriğin kaldırılması için başvuruda bulunulması zorunluluk olmaktan çıkmaktadır ve hak sahibi içeriğin kaldırılması talebini doğrudan Cumhuriyet Savcısı nezinde de yapabilmektedir. 77/B ile getirilen bu seçimlik imkân (içerik sağlayıcıya başvuruda bulunmanın isteğe bağlı olması) özünde işlemleri hızlandırmak ve hak sahibinin ihlalden doğan zararlarını en aza indirmek amacını taşımaktadır. Öte yandan, söz konusu maddenin uygulamada tartışmalar yaratacağı da düşünülmektedir. Zira Kanun Tasarısı ile amaçlanan "Uyar-Kaldır Yöntemleri"ni uyumlaştırmak olmasına rağmen, 77/B maddesinde ön görülen sürecin, 5651 sayılı Kanun'dan nispeten farklı olduğu görülmektedir.

Son olarak, belirtmek isteriz ki Avrupa Birliği'nin dijital çağa ayak uydurma kapsamında gündeme getirdiği 2016/0280/COD sayılı "Dijital Tek Pazarda Telif Hakları Direktifi"nin ("Telif Hakkı

Direktifi") "Uyar-Kaldır Yöntemi" bakımından Türk telif hukukuna yansımalarının nasıl olacağı da bir merak konusudur. Her ne kadar ülkemizde Kanun Tasarısı üzerinde çalışmalar sürse ve yeni düzenlemelerin de yakın zamanda yürürlüğe gireceğine dair herhangi bir belirti bulunmasa da, Telif Hakkı Direktifi Madde-17'ye (Eski Madde-13) benzer bir hükmün, Kanun Tasarısına dahil edilmesi ihtimal dahilindedir. Birçok kişi tarafından gizlilik hakkına aykırı olduğu ve oto sansüre sebebiyet verdiği gerekçesiyle eleştirilen Madde-17 çevrimiçi içerik paylaşımı sağlayan hizmet sağlayıcılarını, telif hakkı sahiplerinden alınacak lisans gibi izinlere tâbi kılmaktadır. Hak sahibinin etkin rol aldığı "Uyar-Kaldır Yöntemi"nde değişiklik olarak yorumlanan Madde-17 ile çevrimiçi içerik paylaşımı sağlayan hizmet sağlayıcılarının, örtülü bir biçimde içeriği bizzat kontrol etmesi ve ayrıca herhangi bir bildirimde bulunulmasına gerek kalmaksızın hak sahiplerinin korunması düzenlenmektedir.

Telif Hakkı İhlali Halinde Tazminat Sorumluluğu

Genel olarak tüm Fikri Mülkiyet Hakları bakımından olduğu gibi, FSEK kapsamında koruma altında olan eser sahipliğinden doğan mali ve manevi hakların ihlali halinde, hak sahibinin, diğer hukuki haklarının yanı sıra, ihlal sebebiyle doğan zararının tazminini talep etme hakkı da bulunmaktadır.

FSEK madde 70, eser sahibinin mali ve manevi haklarının ihlal edilmesi halinde, talep edilebilecek tazminata ilişkin ayrı düzenlemeler yapmıştır. Buna göre, eser sahibi, manevi haklarının ihlal edilmesi halinde, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat ödenmesi talebi ile dava açabilecek iken; mali haklarının ihlal edilmesi halinde, haksız fiilden doğan sorumluluğa ilişkin genel esaslar dairesinde, zararının tazmini için dava açabilecektir.

Eser sahibinin mali haklarının ihlal edilmesi halinde, hak sahibinin, kusur, zarar ve illiyet bağı şartlarını ispat etmek koşuluyla gerek fiili olarak uğramış olduğu zararını gerekse mahrum kaldığı karın talep edebileceği konusunda şüphe bulunmamaktadır. Öte yandan, mali hakların ihlali halinde talep edilebilecek tazminat bakımından doğrudan haksız fiil hükümlerine atıfta bulunulduğu için, eser sahibinin, ayrıca manevi zarar talep etmesinin önünde de bir engel bulunmamaktadır. Buna karşılık, FSEK madde 70/1, eser sahibinin manevi haklarının ihlali halinde yalnızca manevi zarar doğabileceği ve

yalnızca manevi zararın tazmini için dava açılabileceği yönünde bir izlenim yaratmaktadır. Ancak gerek doktrin gerekse Yargı kararları ile kabul edildiği üzere; eser sahibinin manevi haklarının ihlali halinde de, şayet maddi bir zarar söz konusu ise, yine haksız fiil hükümlerine ilişkin genel düzenlemeler kapsamında maddi tazminat davası açılabilecektir.

Maddi ve manevi tazminat talep haklarının yanı sıra, FSEK, eser sahibine, daha avantajlı ve hatta ihlalde bulunanın kusuru olmasa dahi talep edebileceği başka alacak hakları da sağlamaktadır.

FSEK madde 68 uyarınca talep edilebilecek ve "sözleşme yapılmış olması halinde isteyebileceği bedelin veya bu Kanun hükümleri uyarınca tespit edilecek rayiç bedelin en çok üç kat fazlası" olarak tanımlanmış olan maddi alacak talep hakkına özellikle değinmek gerekmektedir. Bu madde uyarınca, eser hakkı sahibi (veya diğer hak sahipleri), eserlerin izinsiz çoğaltılması, yayılması veya bir şekilde umuma iletilmesi halinde, ihlalde bulunanlardan, hak sahibi ile söz konusu hakların kullanımına ilişkin bir sözleşme yapılması halinde ödeyecekleri bedelin en fazla üç kat fazlasını da talep etme hakkına sahiptir.

Her ne kadar uygulamada, eser sahibinin bu talep hakkı da bir tazminat talebi olarak

değerlendirilmekteyse de; esasen Kanun sistematigi içerisinde bu talep bir tazminat alacağı talep hakkı olarak değil bir tecavüz ref yöntemi olarak belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile Kanun bu madde ile hak sahibi ile ihlalde bulunan arasında farazi bir sözleşme ilişkisi kurarak, ihlalde bulunanın bir bedel ödemesi karşılığında, ihlal fiiline hukuki nitelik vermekte ve tecavüzü de bu şekilde gidermektedir. Bunun doğal sonucu olarak da, örneğin daha önce izinsiz çoğaltılmış olan eserler, hak sahibi ile daha önce yapılmış bir sözleşme kapsamında çoğaltılmış kopyalar gibi piyasada satılmaya devam edebilecektir. Elbette bu durum ancak hak sahibinin bu yolu tercih etmesi halinde söz konusu olacaktır. Bir önemli husus da, hak sahibinin madde 68 kapsamında düzenlenen taleplerde bulunabilmesi için; hak ihlalinde bulunanın kusurlu olması aranmamaktadır.

Öte yandan, FSEK madde 70/son hükmü uyarınca da; hakları ihlal edilen eser sahibi, maddi ve manevi tazminat talepleri dışında, tecavüz fiili sebebiyle temin edilen kârın kendisine verilmesini isteme hakkına da sahiptir. Bu hak, tazminat niteliğinde olmayıp, tazminata ek olarak istenebilecek bir taleptir. Doktrinde bu talebin hukuki niteliği, "vekâletsiz iş görme" olarak ifade edilmektedir. Zira Prof. Dr. Ünal Tekinalp'in de ifade ettiği üzere; hak sahibinin mali ve/veya manevi haklarına tecavüz ederek bir kar sağlayan kimse, hak sahibinin menfaati için

yapmamış olsa bile, hak sahibi yönünden vekâletsiz iş görmüştür. Bu sebeple de, vekâletsiz iş görme'ye ilişkin hukuki düzenlemelerde iş sahibinin yapılan işten hâsıl olan yararların kendisine devrini isteyebileceği gibi, burada da hakkı ihlal edilen eser hakkı sahibi, bu ihlalden doğan yararın kendisine devrini isteyebilmektedir. Hakkı ihlal edilen kimsenin temin edilen karın kendisine verilmesini talep etmesi için, ihlalde bulunan kişinin kusurlu olması şartı aranmamaktadır. Öte yandan, hakkı ihlal edilen kişinin zararı olmasa ve hatta tecavüz sonucu elde edilen kar, tecavüze uğrayanın zararından fazla olsa, hatta zararı aşan kısım büyük tutarlara ulaşsa bile, hak sahibi karın devrini talep edebilmektedir. Dolayısıyla, temin edilen kârın verilmesi, maddi ve manevi tazminat talebinden bağımsızdır ve bu talep kusura veya zarara bağlı değildir.

Görülebileceği üzere; eser sahibi, mali ve manevi hakların ihlali halinde, ihlal sebebiyle doğan zararının tazminini talep etme hakkı bulunduğu gibi tazminat taleplerine ek olarak diğer bazı talep haklarına da sahiptir. Ancak burada bütün bu taleplerin aynı anda kullanılabilmesi mümkün değildir.

Son olarak, 19 Aralık 2018 tarihinde, Türk Ticaret Kanunu'nda ("TTK") yapılan değişiklik sebebiyle; telif hakkı ihlalinden kaynaklı tazminat ve/veya diğer konusu para olan davalar bakımından da dava öncesi zorunlu arabuluculuk süreci zorunlu hale gelmiş bulunmaktadır.

Telif Haklarının Diğer Fikri Mülkiyet Hakları ile Kesişmesi

Telif haklarının diğer fikri mülkiyet hakları ile özellikle de marka ve tasarımlarla kesişmesi Türkiye dâhil birçok yargı çevresinde sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Hakların kesişmesi, bir fikri ürünün hem telif hukuku hem de marka veya tasarım hukuku gibi diğer fikri ve sınai haklar kapsamında korunmasını ifade eder.

Türkiye’de, bir fikri ürün, FSEK kapsamında eser olarak korunabilmesi için gerekli şartları ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu (“SMK”) çerçevesinde marka veya tasarım olarak korunabilmesi için gerekli şartları eş zamanlı olarak sağladığı durumda kümülatif korumadan yararlanır.

Bir fikri ürünün, telif hakları korumasından yararlanabilmesi için, sahibinin hususiyetini taşıması ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanat veya sinema eseri şeklindeki dört eser kategorisinden birine girmesi gerekir. Bu şartları sağlayan bir fikri ürün, yeni ve ayırt edici olması şartıyla bir tasarım olarak da tescil edilip korunabilir ve/veya marka olabilecek ayırt edici karaktere sahip ise marka olarak da tescil edilebilir ve korunabilir.

SMK’nın 58/3 maddesinde, SMK hükümlerine göre korunan bir tasarımın, FSEK’te aranan şartları taşıması halinde FSEK uyarınca da korunacağı düzenlenmiştir.

İstanbul 4. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi’nin 2010/55 E, 2012/113 K. sayılı

ve 08.05.2012 tarihli kararı, bu tür bir kümülatif korumanın bir örneğini oluşturmaktadır. Söz konusu karara konu davada, tescilli anahtarlık tasarımı sahibi, davalının kendisinin tescilli tasarımıyla hemen hemen aynı olan anahtarlıkları üretilip sattığını iddia etmiş, tasarım tecavüzü ile telif hakkı ihlalinin tespitini ve maddi ve manevi tazminata hükmedilmesini talep etmiştir. Mahkeme, davacının tescilli tasarımının aynı zamanda FSEK kapsamında bir güzel sanat eseri olduğunu belirterek, davalının fiillerinin sadece tasarım hukuku kapsamında davacının tasarım haklarına tecavüz oluşturmadığı, aynı zamanda bu fiillerin, FSEK uyarınca eser sahibi olan davacının mali ve manevi haklarını da ihlal ettiği sonucuna varmıştır. 2009/191 E., 2010/258 K. sayılı ve 26.10.2010 tarihli bir kararında ise Ankara 3. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi, Disney’in tescilli marka ve telif haklarına sahip olduğu Mickey Mouse karakterinin bir terlik tasarımı üzerinde izinsiz kullanımının Disney’in telif haklarını ihlal ettiğine ve söz konusu tasarımın tasarım hukuku kapsamında tescil edilmesinin mümkün olmadığına karar vermiştir.

SMK’da, telif hakları ve markaların karşılıklı etkileşimi ile ilgili olarak da açık bir hüküm bulunmaktadır. SMK’nın 6. maddesinin 6. paragrafına göre bir marka başvurusunun başkasına ait bir telif hakkını içermesi halinde o marka başvurusu tescil edilmez veya tescil edilmiş ise hükümsüz kılınır. Bu kapsamda,

Fikri ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemeleri ile Türk Patent ve Marka Kurumu sıklıkta film, çizgi film veya karikatür karakterlerinin isim veya görselleri; kitap, dergi, film veya dizi isimleri ve logolar gibi telif haklarına konu eserleri içeren kelime veya şekil markalarını markaları hükümsüz kılmakta veya bu şekildeki marka başvurularını reddetmektedir. Örneğin, İstanbul 3. Fikri ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi, 2007/98 E., 2008/114 K. sayılı ve 07.05.2008 tarihli kararında, davacı Paws Incorporated'ın Garfield ismi ve Garfield karakterinin marka ve telif haklarının sahibi olduğunu dikkate alarak davalının "GARFIELD + ŞEKİL" markasının hükümsüzlüğüne karar vermiştir. Benzer şekilde, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2016/11836 E., 2018/3892 K. sayılı ve 23.05.2018 tarihli kararında, davalının marka başvurusunda yer alan Aslan şeklinin davacı tarafından yaratılan orijinal bir eser olduğu ve telif hukuku kapsamında korunduğu gerekçesiyle söz konusu başvurunun davacının telif haklarını ihlal ettiğine ve davalının bu Aslan şeklini içeren marka başvurusunun tescil edilemeyeceğine ilişkin Fikri ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

Telif haklarının marka veya tasarımlarla kesiştiği durumlara ilişkin Türk mevzuatındaki düzenlemeler ve emsal kararlar dikkate alındığında, hak sahiplerinin FSEK ve SMK

tarafından sağlanan korumadan eş zamanlı olarak faydalanabileceklerini söylemek mümkündür.

Televizyon Formatlarının Korunması

Televizyon yapımcılığı sektöründe büyük önem taşıyan fikri çalışmaların ürünü olan program formatlarının, Türk hukuku kapsamında genel olarak hukuki niteliği belirlenmemiş olduğu gibi tam bir tanımı da bulunmamaktadır. Bununla beraber Uğur Çolak, "Televizyon Program Formatlarının Korunması" adlı eserinde program formatlarını: "Dijital iletişim de dâhil olmak üzere herhangi bir yayın biçimine konu programın birden çok sayıda bölümünden her birinin ne şekilde yapılacağını, ne şekilde cereyan edeceğini gösteren ve programın adı, akışı, programın sunucusunun konum ve tutumu stüdyo içi ve stüdyo dışı izleyicilerin konumlan ile programa katılma biçimleri, stüdyo tasarımı, kamera hareketleri, kullanılacak anahtar ifadeler ve sloganlar ile müzikler gibi tüm programın tüm karakteristik özelliklerini içeren ve sahibinin hususiyetini taşıyan çerçeve plan ya da taslaklar" şeklinde tanımlamıştır.

Her ne kadar yukarıdaki gibi kapsamlı bir format tanımına FSEK ve ilgili kanunlar kapsamında yer verilmemiş olsa da, yazılı olarak tespit edilmiş bulunan program formatlarının FSEK kapsamında eser kabul edileceği gerek emsal mahkeme kararları, gerek doktrinde baskın görüş tarafından savunulmaktadır. Dolayısıyla, FSEK m. 1B(1)(a) hükmü gereği sahibinin hususiyetini taşıyan ("orijinal/özgün olma") program

formatlarının, bu hususiyeti yansıtacak ölçüde tespit edilmiş olması ("somutlaşma") halinde FSEK kapsamında bir eser olarak korunacağı kabul edilmektedir.

Bununla beraber doktrinde, televizyon formatlarının FSEK'te tahdidi olarak sayılan eser türlerinden birine sokulamaması sebebiyle FSEK kapsamında koruma bahşedilemeyeceğini savunan görüşler de bulunmaktadır. Buna karşıt görüş ise program formatlarının FSEK md. 2/b.1'in "Herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler..." hükmü gereği, program formatlarının ilim ve edebiyat eseri olarak korunabileceğini savunmaktadır.

Bu yönde Yargıtay 11. Hukuk Dairesi; 05.04.2005 tarihli 2004/6612 E., 2005/3278 K sayılı kararında: "5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 4630 sayılı yasa ile değişik 5 nci maddesine göre program yayın formatlarının da anılan yasa kapsamında eser sayılması ve korunmasının gerektiği kabul edilmelidir. Nitekim Dairemizce verilen 2000/6049-8439 ve 2004/1281-10333 sayılı ilamlarda da program formatları, anılan yasa kapsamında değerlendirilmiştir" hükmederek televizyon formatlarının da FSEK kapsamında eserlere tanınan korumalardan yararlanacağını açıkça belirtmiştir.

Benzer şekilde Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 21.09.2004 tarihli ve 2003/12452 E., 2004/8678 K sayılı kararında; "Weakest Link" (Türkiye'de "En Zayıf Halka" çevirisiyle televizyonlarda yayınlanmıştır) adlı yabancı menşeli yarışma programı ile aynı format, içerik ve kurallarla oluşturulan "Kim Gitsin?" isimli yarışma programının, orijinal bir eser olduğu kabul edilen "Weakest Link" programının eser sahibinin haklarını ihlal ettiği yönündeki İlk Derece Mahkemesi kararını onamıştır.

Başka bir olayda İstanbul 1. Fikri ve Sınâî Haklar Hukuk Mahkemesi; 29.4.2003 tarih ve 2001/1123-2003/202 sayılı kararı kapsamında, davalı "Show TV" kanalında yayınlanan yarışmanın, orijinali İtalya'da yayınlanan ve Türkiye sınırları içerisinde kullanım hakkı lisans sözleşmeleri kapsamında davacı tarafa bırakılan "2008 SMS" adlı programın formatının taklidi olduğu ve bu durumun davacıların haklarına tecavüz teşkil ettiğine hükmetmiştir.

Doktrinde televizyon formatlarının, bunlar ilim ve edebiyat eseri olarak değerlendirilemese bile, her halükarda genel hüküm niteliğindeki TTK haksız rekabet hükümlerine göre korunacağı da kabul edilmektedir.

Bu yönde İstanbul 1. Fikri ve Sınâî Haklar Hukuk Mahkemesi, E. 2003/239, K. 2007/152 sayılı yayınlanmamış kararında: "...Eğer televizyon formatı kopya değilse, orijinal ise

yani soyut konseptin ötesinde çok somut özgün ayrıntılar içeriyorsa, özgünlük taşıyorsa, belli bir felsefe ve atmosferi varsa fikir eseri olarak, orijinal değilse ve şartları varsa paraziter veya haksız rekabet hükümleriyle korunacağı kabul edilmektedir" ifade etmiştir. Yukarıda sıralanan doktrinsel görüşler ve yargı kararları doğrultusunda, (i) sabitlenmiş ve (ii) orijinal olduğu tespit edilen televizyon formatlarının (iii) fikri eserler olarak FSEK hükümleri kapsamında, bu koşulları kapsamayan formatların ise TTK haksız rekabet hükümleri kapsamında korunabileceği düşünülmektedir.

ÇALIŞMA ALANI LİDERLERİ

MEHMET GÜN
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Uyuşmazlık Yönetimi
Şirketler, Birleşme ve Devralmalar
İlaç, Tıbbi Cihaz ve Sağlık Hukuku

mehmet.gun@gun.av.tr

BARIŞ KALAYCI
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Taklit ve Korsanla Mücadele
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları
Ticari Suçlar ve Yolsuzlukla Mücadele

baris.kalayci@gun.av.tr

GÜLDENİZ DOĞAN ALKAN
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları
Patent, Marka, Tasarım ve FM Tescilleri

guldeniz.dogan@gun.av.tr

HANDE HANÇAR ÇELİK
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları
Patent, Marka, Tasarım ve FM Tescilleri
Teknoloji, Medya ve Telekomünikasyon

hande.hancer@gun.av.tr

MUTLU YILDIRIM KÖSE
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları
Patent, Marka, Tasarım ve FM Tescilleri

mutlu.kose@gun.av.tr

UĞUR AKTEKİN
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları
Patent, Marka, Tasarım ve FM Tescilleri
Teknoloji, Medya ve Telekomünikasyon

ugur.aktekin@gun.av.tr

ZEYNEP SEDA ALHAS
ORTAK AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Taklit ve Korsanla Mücadele
Markalar ve Tasarımlar
Patent, Marka, Tasarım ve FM Tescilleri
Telif Hakları

zeynep.alhas@gun.av.tr

BERRİN DİNÇER
YÖNETİCİ AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları

berrin.dincer@gun.av.tr

İREM GİRENES YÜCESOY
KIDEMLİ AVUKAT

Fikri Mülkiyet
Markalar ve Tasarımlar
Telif Hakları

irem.girenes@gun.av.tr

TELİF HAKLARI

Fikir ve Sanat Eserleri hukukunun tüm alanlarında özellikle müzik, fotografik eserler, edebiyat, mimari ve artistik eserler, sinematografik çalışmalar, bilgisayar yazılımı ve veritabanları, televizyon program formatları ile karakter metalandırılması gibi alanlarda hizmet sunmaktayız.

Pek çok farklı endüstri sektöründe faaliyet gösteren müvekkillerimize danışmanlık, hukuk ve ceza davaları, alternatif ihtilaf çözümü konularında hizmetler sunmaktayız. Müvekkillerimizi fikri mülkiyet ve telif hakları ihtilaflarında hukuk ve ceza mahkemelerinde ve ayrıca ad hoc ve kurumsal tahkim ve arabuluculuk kurumları nezdinde sıklıkla temsil etmekteyiz.

Takitle mücadele konusunda kamu bilinçlendirme faaliyetleri, hak sahipleri arasında birlik oluşturmak ve tavsiye etmek, ortak menfaat grupları ve benzerlerinin kurulması gibi konularda çalışmalar düzenlemekteyiz.

Telif Hakları alanındaki hizmetlerimiz, telif haklarına ilişkin çeşitli sözleşmeler, telif hakkına konu eserlerin işletmesi, lisans, temlik, kullanma ve yararlanma sözleşmeleri, idame ve geliştirme ve outsourcing (dışarıya verme) sözleşmelerinin hazırlanması ve müzakere edilmesini kapsar.

Ayrıca Türk fikri mülkiyet kanun ve düzenlemelerinin uluslararası anlaşmalarla uyumu, ulusal kanun ve düzenlemeler ile ilgili ilişkisi konularında da çeşitli çalışmalar yapmakta ve müvekkillerimize de bu alanlarda danışmanlık sunmaktayız.

Büromuz Türkiye’de telif haklarının özellikle bilgisayar yazılımı, yayın ve medya konularının gelişiminde katkıda bulunmuş ve bu alanda en gelişmiş uygulamaları ortaya koymuştur.

